

متن خاتبات زلفشان غبار چمدول زرین ، حاشیه کاغذ فرنگی شگرف
 آهار و سهره کشیده کمندار - دو صفحه اول حاشیه ساده ، متن مذهب
 مرصع عالی که در میان هر صفحه شش بیت شش سطر از متن نوشته
 شده و بین سطور طلااندازی است و در پیشانی و ذیل دو صفحه روی
 متن زر بخط ثلث عالی بقلم سفیداب تحریردار نوشته شده است ؛ «خمسه
 من کلام امیر خسرو اندهلوی رحمة الله علیه - عنوانها بزر و لاجورد -
 (۲) مرئوج مذهب مرصع عالی که در آنها عنوان مشهور « لیلی و مجنون »
 و « هشت بهشت » بخط رقاع و قلم سفیداب تحریردار نوشته شده -
 پایان صفحه آخر کتاب حاکی از عالی - ۳۹۴ صفحه ، هر صفحه ۲۷
 سطر ، هر سطر دو بیت - (۱۵) مجلس تصویر مینیاتور عالی که غالباً
 ریخته و بعضی سحر شده است - خط نستعلیق کتابت عالی - بدون رقم
 تاریخ تحریر سال ۹۸۸ . (شماره ۱۱۰۸۹)

نسخه ناقص و فقط مشتمل است بر مشوئهای :

مطلع الانوار - لیلی و مجنون - هشت بهشت - اسکندرنامه .

آغاز :

« بسم الله الرحمن الرحيم خطبه قدست بملک فدیم »

پایان مطلع الانوار :

« تمت ان کتاب بعون الملك الوهاب في عشر الاول شهر شوال

سنة ثمان و ثمانين و تسعمائة »

پایان نسخه :

« رسید ازینان جان خسرو بکام بیگ زخمه کن کار او را تمام »

علاوه بر تفصیل کتاب در چند موضع منقذاتی دارد، از جمله ورق

دوم مشوئ لیلی و مجنون و میانه صفحه های ۲۰۱ و ۲۰۳ و ۲۱۵

و ۲۱۶ و آخر مشوئ هشت بهشت و ابتدای اسکندرنامه . نسخه رقم

ندارد ولی در پایان آن بخط تازه ای افزوده اند ؛ « بيد الحفر محمد

نورالدین ه و بنظر میرسد که نسخه اصلی بخط یکی از استادان شروع بکتابت شده و ناتمام مانده یا متفرق شده بوده است و همان نسخه را استاد خوشنویس دیگری پیدان رسانیده. کتاب قسمت اول را که تاریخ ۹۸۸ دزد متجزاً شناختم ولی کتاب دوم با احتمال نزدیک یقین بابا شاه اصفهانی است که از صفحه ۱۸۲ تا آخر نسخه و بعضی اوراق ساقطه از جمله صفحه ۹۶ و ۹۷ بخط شیوای اوست .

اما مجالس تصویر تعامی تاریک استاد نقاشی و پیداست که بلافاصله پس از اداسه کتابت متن نسخه دنباله هنرنمایی خود را گرفته است و مسلماً دنباله کتابت در ظرف مدت هشت سال که بتاریخ درگذشت بابا شاه (سال ۹۹۶) منتهی میشود ، کشیده شده است .
استکتاب نسخه با وجود اینکه دنبال شده ، باز ناتمام مانده و تصحیف و تجلید نشده بوده است که در قرن اخیر آنرا متن وحاشیه و مصالحو و مرمت کرده اند .

جزو مسروقات بوده که پادشاهانها را محو کرده اند ولی این اندازه پیدا است که نسخه از میرزا محمود وزیر خریداری شده است .

(۴۵۵)

ضمیمه

امیر خسرو دهلوی

باندازه ۱۷۰ × ۲۸۰ - جلد بیست و نهمین ناشی ساده - کاغذ عادلشاهی
جنون زریز - عنوانها بزر تحریردار در سرخطهای پوته اندازی لاجوردی -
دو صفحه اول هر مشوی متن و حاشیه بین سطور پوته اندازی بذهب
منقش و بین مصرعها تسمه بذهب لاجوردی ، حاشیه پوته اندازی
بذهب مینا سازی عالی - (د) سر لوح بذهب برصع عالی که در کتیبه

عربک عنوان مثنوی و ناظم بسفیداب تعویذ دار روی متن زر (و اشتباهاً اسکندر نامه را بنام تقاسمی) نوشته شده - ۴۵۸ صفحه ، هر صفحه ۱۹ سطر ، هر سطر دو بیت ، ۹ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت خفی مشوسط - رقم محمد شاه دارابی - تاریخ تحریر سال ۱۰۵۲ . (شماره ۱۱۶۴۲)

نسخه بشتمل است بر مثنویهای :

بطبع الانوار - خسرو و شیرین - لیلی و مجنون - هشت بهشت - اسکندرنامه

آغاز مانند نسخه پیش :

پایان مانند نسخه پیش و اضافه دارد :

« تمت الكتاب بعون المنك الوهاب ، نعم شد کتاب خمسه

امیر خسرو دهلوی رحمه الله علیه فی تاریخ غره شهر ذی حجه الحرام

سنه ۱۰۵۲ . کتبه فقیر الحقیر محمد شاه دارابی .

بسال ۱۳۳۳ قمری وارد کتابخانه شده است .

(۴۵۶)

قرآنالمکرمین (منتخب)

امیر خسرو دهلوی

باندازه ۱۶۰ x ۲۴۰ - جلد مغزای روشنی خوش بوم مشکین لرنج

بونه اندازی و تصویر گل و بلبس جدول مذهب - صفحات متن و حاشیه -

کاغذ کشمیری جدول زرین - حوضی زرافه - انب - عنوانها بزر - بک

سر لوح مذهب مرصع عالی که در کتیبه آن روی متن زر بونه اندازی بخط

کوفی نرینی بسفیداب نوشته شده است ، الله ولا سواه - در صفحه آخر

دو لچکی مذهب عانی و تک لوح بر تدا اندازی لاجوردی روی سن

فیروزای و در میان تک دایره ماده زرین دارد - ۹۴ صفحه ، هر صفحه

ع : سطر ، هر سطر یک بیت ۶۲ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت، خفی خوش -
رقم را محو کرده اند - تاریخ تحریر سال ۹۳۷ . (شماره ۳۰۹)
آغاز :

« حمد خداوند سرایم نخصت تا شود این نامه بتامش درست »
پایان :

« بوجه برآرد بچنین نامه نام بر در شه خدمت من والسلام »
« اتمام یافت و سرحد اتمام رسید زماله قرآن السعیدین من کلام
الصبح الشعراء امیر خسرو دهلوی علیه الرحمة فی شهر سنه ۹۳۷ . تم »
نسخه در تصرف محمد بن محمد شهر پشاهی بوده و سال ۱۲۳۲
از عرض فتحعلیشاد گذشته و در حاشیه صفحه اول نام بستیداب روی زمینه
زرد تریجی نوشته شده و سال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته
و در بالای صفحه اول مهر از را دارد .
(۴۵۷)

امیر خسرو دهلوی

باندازه ۱۹۵ × ۲۹۵ - جلد تیماج سرخ ترنج و سر ترنج و حاشیه
سنگینه ، اندرون میشن سرخ ترنج و سر ترنج و گوشه و حاشیه سوخت
معرق طلاپوش خوش روی زمینه انوان صفحات قطعه سازی و متن و
حاشیه کاغذ متن مرقندی قطعه جدول زرین کاغذ حاشیه انوان
عموماً عکاسی قدیم مذهب - سه صفحه اول و صفحه آخر بمجراها
قاپساری مذهب مرصع خوش - عنوانها بزر و لاچورد - یک سرایج مزدوج
مذهب مرصع خوش - ۲۳۹ صفحه ، هر صفحه ۱۳ سطر ، هر سطر یک
بیت ۷۵ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت خفی خوش - رقم عزیز محمد -
تاریخ تحریر سال ۱۰۲۴ (شماره ۱۷۶)

آغاز

« بسم الله الرحمن الرحيم خطبه قدم است بملكك قدیم »

باپان :

« بوجه زنده نگه دار السلام بوی عملیکی برسد وانسلام »

« قد وقع الفراع عن تحرير هذه النسخة الشريفة الميمونة المباركة المسمى براجت القلوب هي من مقولات... امير خسرو دهلوی قدس سره في التاريخ مبلغ شهر ذي القعدة سنة الف و اربع وعشرين في بلدة انهرات... راقمه عزيز محمد ابن خواجه عیوض محمد... تمت بانخیر سنة ۱۰۲۶ *

دو صفحه پیش از صفحه آخر متن اصل بیاض و نسخه ناتمام مانده بوده که دیگری آنرا بتاريخ ۱۲۱۲ تکمیل کرده است

(۴۵۸)

ت

اوحدی (کمال الدین مراغی اصفهانی)

(۷۳۸۰م)

یاقدازه ۱۷۰ × ۳۱۴ - جلد تیسام قهوه‌ای بغدادی ترفیح و گوشه خربی ، اندرون ترفیح و گوشه سوخت تحریر زمینه زر لولادار - کاغذ عادلشاهی جدول زرین - عنوانها بشنگرف - دو صفحه پیش از متن دو ترفیح و چهار گوشه مذهب عالی - (۵) سرخ مذهب عالی - ۸۳۶ صفحه هر صفحه ۱۷ سطر ، هر سطر یکک بیت ۸۸ سیمیلتر - خط نستعلیق کتابت جلی قدیم متوسط - رقم میرک شیرازی - تاریخ تحریر مان ۸۷۰ . (شماره ۳۱۰)

نسخه تقسیم است به ۲

ترجیحات - غزلیات (برنوب) - سه غزل قهلولی - شوی جام جم
ده نامه - رباعیات (برنوب)

آغاز :

« سر پیرنوب ما ندارد یار چون توان شد ز وصل بر خوردار »
پایان :

« ما در قرقم برنوب آب روان بر خیز وینا گردل عافی داری »

« تمت الشهران المعتبرة الشریف المنسوب الی الشیخ العارف
المحقق المتذوق سلطان الشعراء المحققین ویرهان الفضلا و المکملین
آکمال الحق و الدین شیخ اوحدی علیه الرحمه و الغفران علی یدنا تعف
عبادته و احوالهم الی رحمة الله الغنی مولانا میرک الشیرازی غفرات
عن بیاتنه یدار التلمذ بغداد فی شهر رمضان سنه سبعین وثمانین هجره
نسخه از صفحه دوم ساقط و از قصاید فقط یکت نسخه اول را
دارد - نیز از نامه دود تا هشتم ده نامه ساقط است -

(۵۵۹)

جام جم

اوحدی

نامتازه ، ۱۳۰ x ۲۲۷ - جلد ساغری مشکلی ساده ، اندرون تیماج
سرخ ساده - آغذ بخارائی نخودی جدولی زرین - عنوانها بزر و سرتیب
گلی بظرف رفیع دو دانگ خوشی در سر فصلهای یوته اندازی مذهب
دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب برصع لاجوردی عالی که در وسط
هر صفحه تیش مصراع از ابتدای شتوی نوشته شده و بین مطور یوته
اندازی مذهب است و در چهار کتیبه پیشانی و ذیل روی متن زر یوته

اندازی بخط کوفی نژادینی بسفیداب نوشته شده است : « بسم الله الرحمن الرحيم » و « الحمد لله رب العالمين » و « والصلاة على محمد وآله » و « اجمعين الطيبين الطاهرين » . ۳۱ صفحه ، هر صفحه ۴ سطر ، هر سطر يك بيت . ۷ ميلمتر - خط نستعلیق كتابت عالی - رقم ميرعلی هروی - تاريخ تحرير ۹۳۹ . (شماره ۵۰۰)

آغاز :

« قل هو الله لا اله الا هو قد قال بن نه الحمد دائماً مقول »

پايان

« دل اورا يذکر عادت کن کار او ختم بر سعادت کن »

« حوره العبد الفقير على الحسيني متر عبوده في شهر سنه تسع

وعشرين وستمائة بمدينة الهمراء »

نسخه از متناكات ميرزا مهديخان نادري و اولاد او زوده و بسال

۱۳۸۲ از عرض ناصرالدين شاه گذشته است ويشت صفحه اول مهر اورا

دارد .

(۴۶۰)

أوحدي

پانداژ ۱۵۰ x ۲۴۰ - بدون جلد صفحات متن وحاشيه ، کاغذ

متن عادلشاعی وحاشيه خانباغ ، دو جدول ويك كمنه زرین - عنوانها

بزر تحریردار - دو صفحه اول متن وحاشيه بذهب مرصع لاجوردی

سمتازكه در وسط هر صفحه شش سوراخ از آغاز بشوی دارد و بين

سطور پرتة اندازی بذهب است و در چهار كنبه نيشانی و ذبل روی

متن زر بوته اندازی بخط کوفی تزیینی بسغینادب نوشته شده است
 « بسم الرحمن الرحیم » و « والصلوة علی محمد و آله اجمعین » و
 « الحمد لله رب العالمین » و « ما لیک یوم الدین » - ۲۹۹ صفحه ، هر صفحه
 ۱۵ سطر ، هر سطر یکک بیت ۶۳ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت مخفی
 عالی - رقم میر علی هروی - تاریخ تحریر سال ۹۳۰ (شماره ۱۱۰۸۴)
 آغاز و پایان مانند نسخه پیش و در پایان متن دارد :

« کتبه العبد الفقیر المذنب علی الحسینی الکاتب غفر الله ذنوبه
 و مترعبوبه فی اواخر شهر رمضان المبارك سنة ثلثین وتسعمائة و اربع
 هرة » - سال ۱۲۷۴ از عرض کتابخانه گذشته است و تمامی یادداشتها
 و مهرها را محو کرده اند .

(۴۶۱)

اوحدی

یافته ۱۹۰ × ۲۷۲ - جلد روغنی یوم مشکی نقاشی مینامازی
 مذهب اندرون پیشن آلبانوی تریج و سر تریج و گوشه و حاشیه بند
 سوخته زمینه فیروزه ای لولادار ممتاز که از بیرون فرموده شده است - صفحات
 تماماً متن و حاشیه کاغذ متن ختائی حاشیه سمرقندی چهره ای زرافشان
 جدول زلفن - عنوانها بزرگ بک سر لوح مذهب مرصع عالی که جزء
 فوقانی آن الحافی است - پشت صفحه اول یکک شمشه مذهب مرصع
 عالی - ۲ - ۱ صفحه ، هر صفحه ۱۹ سطر ، هر سطر دو بیت ۹۵ میلیمتر -
 خط نستعلیق کتابت مخفی خوش - بدون رقم (رقم را محو کرده اند) -
 بدون تاریخ تحریر (قرن ۹) . (شماره ۳۰۸)

آغاز و پایان مانند نسخه پیش در پایان اضافه دارد : (قسمت
 کتاب جام جم من کلام شیخ اوحدی علیه الرحمة)
 اوراق پیش از صفحه ۲۹/۳۱/۲ ماقط است
 نسخه بتاریخ ۱۱۰۵ از عرض شاه منیمان صفوی گذشته و بتاریخ
 ۱۱۹۷ در تملک حسین بیگ بن موسی بیگ بوده و در زمان ولیعهدی
 ناصرالدین شاه به دست او افتاده و بسال ۱۲۸۲ از عرض او گذشته
 است بسیاری از یادداشتها و سجع مهرها را محو کرده اند.

(۴۶۲)

دیوان

حسن (خواججه نجم الدین حسن ابن علی دهلوی)

(م . ۷۳۸۰)

باندازه ۱۱۰ × ۱۹۷ - جلد روغنی متن مشکی منقش حقه
 مذهب ۲ اندرون میشن عنای جدول مذهب (گوشه شکسته) - کاغذ
 دولت آبادی جدول زرین - عنوانها بخط رقاع و قلم لاجورد در بیان
 نقوش ساده مذهب - دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع فرموده
 و محو شده که در وسط دو ترنج مذهب عنوان کتاب و چهار بیت از اول
 دیوان بقلم سفیداب تحریر دار نوشته شده - بکسر لوح مذهب مرصع
 خوش - (۶) مجلس تصویر مینیاتور خوش که یکی در صفحه دوم
 ماقبل کتابت و صفحه اول آن سائظ و این مجلس تصویر در زمان
 حاشیه مذهب مرصع است - خط نستعلیق کتابت خفی متوسط - زلم
 شعاع فارسی - تاریخ تحریر سال ۹۳۰ (شماره ۴۷۰۷) .
 نسخه مشتمل است بر : قصاید - مقطعات - غزلیات (مرصع)
 مقطعات دیگر و مشهورها - رباعیات

آغاز :

: ای حاکم جهان و جهان داور حکیم
محدث همه بنایع و تو مبدع قدیم «

پایان :

« لطف خدا که بر همه واجب سلام تست
گو ختم کن یکی یکی عین نام تست
« تم الذیوان الا فصح المتکلمین امیر حسن اندهلوی بیدالعبد
المفتیر جماع الفارسی غفرالله ذنوبه و ستر عیوبه . فی تاریخ سنه ۹۳۹ .
انتقالی از کتابخانه اندرون

(۴۶۳)

کلیات

خواجرو (کمال الدین ابوالعطاء محمود ابن محمود

مرشدی کرمانی)

(م . ۷۴۲ یا ۷۵۳)

باندازه ۱۷۰ x ۲۶۵ - جلد تیماج مشکی تریج و سر تریج و گوشه
منگه ، اندرون سبشن عنابی تریج و گوشه سوخت معرق عالی زمینه
فیروزه‌ای - کاغذ اصقوانی جدول زرین که هر صفحه یک لچکی بونه
مذهب و دو مهر مذهب سنده دارد - عنوانها پشتگرف - (۲) سر لوح و
(۹) سر فصل مذهب سر صغ عالی که در کتیبه هر یک عنوان در قسمت
کلیات بخط رقاع خوش بثلیم زر نوشته شده و اولین سر لوح ماقط است
و جای آنرا وصالی کرده اند - در ضمن مطالب مقدمه در یک لوحه لاجوردی
عنوان سدرجات کتاب بخط رقاع خوش و قلم سفیداب و سر تیج در تریجهای

مأهوب نوشته شده است - ۸۲۹ صفحه ، هر صفحه ۲۱ سطر یک
۹ . سبلیتر در متن و ۲۱ بیت در ۴۲ مصراع در حاشیه - خط تعلیق
قدیم خوش - بدون رقم - تاریخ تحریر سال ۱۸۲۴ (شماره ۱۲۱۴۹)
نسخه چنین تقسیم شده است :

در متن : دیباچه مشهور ؛ براعت استهلال انشاء محمدین ابراهیم
صحاف - قصاید - مقطعات - هجویات - غزلیات (مرتب) - متفرقات
غزلیات متفرقه (- ترجیعات - مخمسات - مفاتیح القلوب بامقدمه مشهور
و فهرست ابواب و فصول .
در حاشیه :

مشهوری های روضه الانوار - گل و نرووز - همای و همایون - کمال
نامه - گوهر نامه بهائی - رساله شع و شمسیه - رساله مناظره شمس
و سحاب - مناظره الابد و البادی - سراج و هاج - رباعیات - معنیات .
آغاز :

« حمد بی قدر شکر بی احصا یا ثنائی بیرون از استقصا »

پایان :

« چو شد مرز روان من کنایش سخن را ختم کردم بر دعایش »
« تمت الكتاب بعون الملك الوهاب الموسوم بمفتاح القلوب
[کذا] فی شهر ربيع الاول سنة اربع وعشرين وثمانمائة »

چنانکه گذشت نسخه صدر دیباچه و مقدمه ایست که انشاء
خواجوه نیست و شاید جامع این کلیات و کاتب و مزین آن یکی و هم او
مشقی مقدمه باشد . در دیباچه متکلف و مصنوع که براعت استهلالی
دارد چنین آمده است :

« جناب مغفرت دآب بولانا امام سعید فاضل کامل شهید
کمال الملة و الدین محمود انمشهر بخواجه الکرمانی طیب الله مقامه
فی دارالسلام و ابن بنده حقیر فقیر اقل عباد الله ولی الانطاف

محمدین ابراهیم الصحائف پیوسته از سر صحبت و اخلاص ثناخوان
 این قریده و شاخ فضل و مدیح سرای این بیت الفصیحة هنر بوده در جمع
 و تالیف منظوم و ختم ثنات منتور آن جناب کی ابتکار استارظرافته
 و نو عرومان شهبان لطافت اند مدتی مدینه اشغال نمود و خود را بدین
 دولت مستعد کرد تا جمع متفرقات کتب رسایل برطبق این فهرست :
 روضة الانوار ، گل و نوزوز ، گوهر نامه بهائی ، سراج و هاج ،
 الفصاید و الغزلیات ، عمای و هما یون ، مفاتیح القلوب ، شمع و شمسیه ،
 کمال نامه ، الرباعیات ، مناظره النبد و انباری ، مناظره الشمس و
 السحاب ، بحمد الله تعالی و منه دست داد و میسر شد قدم زنجاده
 ادب فرا پیش نهاده جسارت و جرأت نمود و با وجود تصور دستگاہ و پزیه
 و قلت سرمایه این دیباچه را

نسخه در تملک سلیمان خان بن محمد خان قنچار بوده است و
 معلوم نیست در چه تاریخ بکتابخانه داده شده است .

(۴۶۴)

ات

خواجوی کرمانی

باندازه ۱۷۰ × ۲۹۵ - چند نقوای ابره تیماج مشکمی متن و
 حاشیه بند رویی ضریب طلاپوش عالی ، اندرون متن ضربی طلاپوش
 ترنج و سر ترنج و گوشه و حاشیه بند رویی برجسته سیخه معرق معجاز ،
 حاشیه گل طلاپوش زمینه لاجوردی ، ترنج و زمینه طلاپوش مشکمی -
 کاغذ ترمه اصفهانی متن زرشان غبار جدول زرین - در هر صفحه ۳
 نجکی بوته اندازی مذهب - در صفحه اول متن و حاشیه مذهب عالی که
 در میان هر صفحه سه بیت در شش مصراع از آغاز کتاب نوشته شده و

بین مطور طلائع اندازی منقش است و در پیشانی و ذیل در چهار ترنج
 مذهب عنوان کتاب و نام شاعر به سفیداب نوشته شده است - (۸) سرلوح
 بزرگ و کوچک و (۹) سر فصل مذهب مرصع عالی که عنوان هر
 قسمت روی بتن زر به سفیداب نوشته شده - صفحه اول رساله « سبع
 المثانی » بین مطور طلائع اندازی منقش مرصع - ۳۷۶ صفحه ، هر صفحه
 ۱۵ سطر ، هر سطر یک بیت - ۷۰ بیلیمتر در متن و ۱۰ بیت در بیست
 مصراع در حاشیه - خط نستعلیق کتابت خوش - رقم خلیفه صفی شاه
 تاریخ تحریر سال ۱۰۲۷ هـ (شماره ۲۵۹۱) نسخه چنین تقسیم شده است
 در متن :

قصاید - مغانیخ انقاروب و مصابیح العیوب یا مقدمه مشور -
 مثنوی کمال نامه - غزلیات مجلد اول - غزلیات مجلد ثانی - رساله
 سبع و شمسوف - رساله الراجیه فی مناقاة الوعاجیه - سراج و هاج -
 (اشتباه است بلکه مناظره الشمس و المحاب است) - رساله سبع المثانی
 (و همان رساله سراج و هاج است) - رساله ثالث (که همان مناظره
 انبید و انبادی است) - نیمه دوم مثنوی نوروز گل
 در حاشیه :

مثنوی روضه الانوار - قصاید (که یک غزل و یک رباعی
 تمام میشود) - مثنوی گوهر نامه - مثنوی عمای و همایون - مثنوی
 نوروز و گل (نیمه اول) -
 در متن و حاشیه :
 غزلیات (مجلد ثالث) - ترجیحات - مقطعات - رباعیات - معنیات
 - ساقی نامه - قصاید ،

آغاز :

« ای نهاده خشت زر بر روزنا سیمین بام
 وی فکنده چین شب در گیسوی مشکین شام »

بیان :

« هر خطائی که آمده از خواجو بعنايت پيش يا ستار »
تمت الكتاب من كلام افسح الغراء والمتكلمين اكمل الفضلا و
امتأخرين ابوالمطاء محمود الملقب والمشتهر بخواجو الكرمانی عليه الرحمه
والغفران فی رجب المرجب سنه سبع وعشرين و تسعمائه كتبه العبد المنفیر
خلیفه صقر شاه صف الله عنه »
یادداشتها و مهرها را محر کرده اند معلوم نیست درجه تاریخ
بکتابخانه وارد شده است.

(۴۶۵)

خواجو کرمانی

یاندازه ۱۷۰ x ۲۷۰ - جلد مغزای روغنی عالی زمینه بشعی
گل و بوته الزان مذهب میتمازی ، حاشیه آلبالویی بیته ریزه نقاشی
اندرون زمینه مشکمی ، یقین من مذهب حاشیه لچکی زمینه سبز رقم
محمد باقر - صفحات متن و حاشیه ، کاغذ متن قطعه سمرقندی زرقشان
غبار جدول زوین حاشیه کاغذ الزان کمنددار که تمام حواتمی حکامی
حکامی مصور عالی است - دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع
ستار و در میان هر صفحه شش مصراع در شش سطر از متن کتابت
نوشته شده و اطراف سطور منقش و مذهب - عنوان بسفیداب روی متن
زر در سرسختهای مرصع - در متن چند موضع لچکیها مذهب و مرصع
ممتاز - ۱۷۸ صفحه ۲ هر صفحه ۱۲ سطر ، هر سطر یک بیت - (۵)
سجاس تصویر مثبتاتیر ستار و حواشی و مجالس تصویر حکامی مصور
ستار - بخط نستعلیق کتابت خفی عالی - رقم میر علی هروی - تاریخ
تحریر سال ۹۲۷ . (شماره ۳۰۷)

آغاز :

« زینت الروضة فی الاول بسم الله حمد مقضیل »
« شد چمن طبع و ترنم سرای روضة انوار بنام خدای »
« متن سخن پیش نشاید کشید ختم سخن کن چو یسقطع رسید »

پایان :

« الحمد لله والمنة که باتمام رسید و باختتام انجامید روضة الانوار
بعون ملک غفار ، بتاريخ سنه سبع و عشرين و تسعمائه ، کتبه العبد
المذنب علی الکاتب السطانی عفر ذنوبه بیدة هرة . »
از کتابهای سنطتی صفویه و نخستین بار بسال ۱۰۸۶ و بعد در
سالهای ۱۰۹۷ و ۱۱۰۷ و ۱۱۶۰ و ۱۱۶۷ از عرض گذشته است -
سال ۱۲۳۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته و در صفحه اول در تریج مذهبی
نام فتحعلیشاه بسیاهی نوشته شده - بسال ۱۲۸۲ از عرض تاجرالدين
شاه گذشته و پشت صفحه اول مهر او را دارد .

۴۶۶

ابن یحیی (فخرالدين محمود بن یحیی الدين

طغرانی مستوفی فریوهدی)

(م ۷۴۵ یا ۷۶۳ یا ۷۶۹)

باندازه ۲۳ × ۲۴۵ - چند نقوای سچاف میشن عنابی حاشیه
منگنه مذهب ابره کاغذ ابری (فقط بک دف) - کاغذ بغدادی جدول
سرخ - عنوانها سرخی و زر بخط ثلث دودانگ خوش و جای بعضی
عنوانها بیاض - دو صفحه اول متن و حاشیه مرجع خوش که در متن

۸ سطر از آغاز متن نوشته شده در کتیبه بیشانی « بسمله » بخط ثلث
 دو دانگ خوش روی زمینه لاجورد بزر تریشته شده است - (۲) سطور
 منقش خوشی - ۳، ۷، ۸ صفحه ۱ هر صفحه ۹ سطر، هر سطر یک بیت
 ۷ میلیمتر درمتر و ۱۲ بیت در ۴ مصرع درعاشیه - خط متن
 نستعلیق کتایت خفی متوسط - رقم زین الحابدین کار دگر - بدون تاریخ
 تحریر (قرن ۱۰)، (شماره ۱۹۶)

خط و تزئین و تجوید و نسخه همه ترکی است و تاورق آخر
 نو نویسن است.

مشمول است بر:

دیباچه مشور - قصاید - مقطعات - تواریخ - عزلیات بعلاوه
 مخمس معروف:

در عشق نوای صنم چنانم کز هستی خویش در گمانم / نخ
 که بنسوب بمحافظ است، در اینجا جزو اشعار این زمین آمده و چنین
 تمام شده است.

ای وصل تو اصل شادمانی دامن بفرق جاودانی
 بر این یعنی چه می قشانی هر حکم که بر سرم برانی
 سهل است ز خویشتر نراتم

آغاز مقدمه مشور:

« الحمد لله الذي ... اما بعد چنین گوید محرر این مقالات
 و مغرور این کلمات العبه الواثق بالنطق النصدی محمود این زمین
 المستوفی القربویدی که این ضعیف را در عنوان حبسی انی یومنا
 پیوسته خاطر بمجالست ارباب اخبار فضاہل و مصاحبت اصحاب احاسن
 تعاین مایل می بود ... این ضعیف با اثر هر چند از دری مشور
 حاصل و از تضاهیل آن غافل نبود و بهر وقت به شارت ماو ک و سلاطین

امثله برقم قلم مرئوم می گردانید..... و با محادیم و احباب ابواب
 مراسلات و مخاطبات گشاده می داشت و سواد بعضی از آن با خزاین
 ذکر بر بیاض زرعی چند خواهد نگاشت احیاناً استحاثاً.... بیتی گفته
 می شد. چون روزگار دیر کشید و حد شعر بدرجه تدوین طبیعت رسید
 نسخه آن در سفر و حضر با خود مصاحب می داشت و اگر سخنی دیگر
 گفته می شد بر آن می نگاشت. ناگاه از قطب آسمانی و تقدیر یزدانی
 در محاربتی که شیخ الاسلام سلطان اولیاء الله العظام..... شیخ
 حسین جوادی قدس الله نفسه.... و سلطان اسلام شهنشاه.....
 و جیه انحق والدین مسجود..... با لشکر عرات و ولایت خواری
 در سبزه صفر ختم بالخیر و انظر سنه ثلاث و أربعین و سبعمانه
 واقع شد بیچنگال محاربتگران افتاد و از آن پس کسی زو نشانی نداد...
 القصه بطولها بیتی چند از آن که بیشتر گفته شده بود از جراید افاضل
 نامدار و سفاین امثال روزگار الحفاظ کرده شد و آنچه بعد از آن اتفاق
 افتاد بدان الحاق کرده آمد و دیوان دیگر چنان که آید نه چنان که
 باید در سلک کتابت منتظم گشت.... و جری ذلک غره سوالی منه
 ثنت و خمسين و مبعائة..... مقالات الصاحب الفاضل العبد الکامل
 فخر الملة والدین محمود بن یمن المستوفی القربوبندی (در اصل :
 اثر برعدی) طیب الله ثراه..... من المنظومات والمنثورات کما یاتی
 تفصیلها..... منظومات و هی مشتملة علی القصاید و المقطعات و
 الغزلیات و الریاعیات [ولی در متن رباعی و مستوی دیده نشد] القصاید
 و هی مشتملة علی التوحید و التعت و المناقب و المواعظ و المدایح
 التوحید و التعت کتبه العبد الضعیف زین العابدین ابن جمال الدین
 کاردگر، اللهم اغفر له و لوالدیه. »

آغاز تن دیوان :

« ای دینه در شناختن حال کفایت
باید که به شدت نظری از مرادفات »

پایان :

« یار صافی دل اگر بایست ای این یمن
این هفت بست کسی را بجز از اشرفی »
بسال ۱۲۸۲ از عرض قاصدالمدین شاه گذشته ویلای صفحه اون
مهر او را دارد .

(۴۰۷)

دیوان

ابن یمن فریومندی

یادنامه ۱۳۰ x ۲۲۰ - جلد سبک جنگری ترمج و سر ترمج خربی
طلایوش ، الدرون سیشن تریاکی ترمج و سر ترمج ، بوخت محرق عالی
زیننه لاجورد اولادار - کالمت بهارانی جدول زینن - بک سرنوح
مذهب مرجع عالی که در کتبه آن روی متن زینسیداب عنوان کتاب
اوشنه شده است - ۱۷۴ صفحه ، هر صفحه ۱۵ سطر ، هر سطر یکه بیت
۶۵ ، پلیمتر خط نستعلیق کتایت متوسط - رقم حسین خوارزمی ، تاریخ
تحریر سال ۹۹۹ ، (شماره ۸۳ ، م)
نسخه قلط بنحصر بمقطعات است

آغاز :

« بی زاین یمن ای دوست بشنو
هرین شایسته بند رایگان را »

پایان :

۱. گزافی و دیگر درستی نوست

مجموع زودی چهار بی هفتی .x

۵. تمت الكتاب بعون الملك الوهاب شی بدائقبف حسین

لخوازی غفر ذنوبه منه ۱۹۴۹

در حادیه نور و یهودی نظرالدین شاه را دارد و معلوم نیست

در چه تاریخ وارد بکتابخانه شده است.

(۴۶۸)

ت

سلمان (جمال الدین بن علاء الدین محمد ساوجبلی)

(۷۷۸ - ۴)

بفنازه ۱۵۰ x ۲۴۰ - چند مشکلی ترنج و سر ترنج بریده ضربی

بستعمل ، اندرون قیام ساده عذبی - کافه خانیاغ دو جدول رهن

که در هر صفحه سه لجهکی برقه اندازی مذهب دارد - عنوانها بخط

رقاع خوشی چشم زر - پشت صفحه اول در یک ترنج مذهب برصع عالی

در دو مهر مذهب فهرست عنوان کتابها بخط رقاع سقیداب تحریردار

نوشته شده است - دو صفحه اول یک خطیه مذهب برصع عالی فروده

دارد و در چهار خطیه در پشتانی و ذیل روی متن زر بخط کت خوش

برنگار نوشته شده :

بسم الله الرحمن الرحيم ا لحمد لله رب العالمین ، والصلوة

والسلم علی ، محمد وآله و اجمعین .x در همین صفحه چهار برصع

و عشر لجهکی مذهب برصع دارد - (۲) برلوح (۵) برصع مذهب

برصع در همین کتابت که عنوان هر قسمت بخط رقاع خوش بزر تحریردار

نوشته شده - ۱-۴ صفحه ۱، هر صفحه ۹ و ۱ سطر، هر سطر یک بیت ۸.
 میلپشتر درمثن و ۱۹ بیت در ۳۲ سطر در حاشیه - خط نستعلیق کتابت
 متوسط - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۹) (شماره ۳۷)
 ورق آخر سافط و نسخه مشتمل است بر:
 درمثن: قصاید - غزلیات - رباعیات - قصاید مصنوع.
 در حاشیه:

مثنوی جمشید و خورشید - قزاق نامه - مقطعات - ترجیعات -
 مرثی - دنباله غزلیات.
 آغاز:

« هر دل که در هوای جمالش مجال یافت

عشقای هستی دو جهان زیر بال یافت »

بنیان موجود:

« منککه ترا شد ز عدل جاه ترا شد زینل »

نسخه در تاریخ ۱۲۲۲ متعلق به محمد ولی میرزا فرزند فتحعلیشاه
 بوده و بسال ۱۲۲۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته است و در حاشیه صفحه
 اول نام او به سبنداب روی زرد ترنجی نوشته شده - بسال ۱۲۸۲ از عرض
 ناصرالدین شاه گذشته و مهر او در پشت صفحه اول هست.

(۴۶۹)

تلیات

سلمان ساوجی

باندازه ۱۵۵ x ۲۴۵ - جلد تیماج بشکی ترنج و سرترنج بنگنه
 زمینه چهره‌ای پخته برجسته مساشی - کاشانه اصفهانی جدول زرین -
 یک سر لوح مذهب سرمخ خوش - ۸۴۷ صفحه ۱، هر صفحه ۱۵ سطر،

هر سفر یک بیت ۷۵ مینماید - خط نستعلیق کتابت متوسط - رقم سلمان
محمد قزوینی - تاریخ تحریر سال ۱۰۶۷ (شماره ۳۶۹)

نسخه مشتمل است بر:

تصانید - غزلیات - (مرتب) - قطعات - ایضا قصاید - ترکیبات -
ترجیحات - رباعیات - مثنوی جمشید و خورشید - مثنوی فراقنامه
۵۰۷:

« رقص زلفان و رسیدند بمنزل
در خواب غروری تو عتوز ای دل خنل »

بیان:

« برهان معروف و سر سری
که بیان کلام یخچر آوری »
تمت کتاب به نایت السکک الکریم الوهاب فی سنه ۱۰۶۷
سلطان محمد قزوینی »

یاد داشتها و بهرها را محو کرده اند - سال ۱۲۸۲ زهرش
ناصرالدین شاه گشته و در حقیقت صنفعد این مهر او را دارند.

(۵۷۰)

عصار (محمد بن محمد بن محمد شیرازی)

(۶۸۴ - ۴)

قد نزهة ۱۰۰ × ۲۱۳ = چاه نیماچ بشمی شرح و سرتیج سنگه
سین سبز و گلی - کالهد بغازی جنودل زین - ۴۴۰ صفحه ۱ عرض
۱۴ سطر ۲ هر سطر یک بیت ۶۱ بیلیتر - یک مر لوح بزوجه مذهب
در صغ خوش - (۱۰) مجلس بیاتوز خوش موسیقه در سنه ۱۲۸۰
دو صفحه اول نکه مجلس بیاتوز حاشیه مذهب ناجوزدی - عنوانه

بخط رفاع عروش بقلم زر - خط نستعلیق کتابت حقی خوش - بدون
رقم و تاریخ تحریر (نیمہ اول قرن ۹) (شماره ۵۴۹)
آغاز :

« بنام بادشاه عالم عشق کدناسش هست نقش خاتم عشق »
« بختم انبیاء و ختم قرآن کہ ختم کار ما با خیر گردان »
« ثم الكتاب بحون الله وحسن توفيقه . قد انقل الفراغ من مقابلة
هذا الكتاب من فاتحته الى خاتمه مع نسخة انتسخها المصنف بخط
انشریف و قد كتب رحمه الله في آخر الكتاب هذا العبارة : فرغ من
تسليم هذا الكتاب ناظمه وهو احقر عبد الله الغفار محمد بن محمد بن
محمد العصا والتبریزی ابلغ الله ثمانه ، شعرة يوم عاشوراء ، سنة ثمانين
وسبعمائه هجريه وجعل تذكرا وتعفة لخدمه الصاحب الاعظم مستخدم
ارباب الفضل والحكم مستجمع انواع الكمالات والشيم بری الفضلاء
باجاء الضعفاء قبلة اولوالالباب المستغني عن الاطباب في الانتاب
غياث الدنيا واندین سلطان محمود عظم الله جلالت قدره واعني لوی حمزه
وفخره و وقع مكان مسنده و صدره »

ورق ۱۰ نونیس است .

نسخه بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدين شاه گذشته و در حاشیه
صفت اول مور اورا دارد .

(۴۷۱)

دیوان

حافظ (خواجه شمس الدين محمد بن

بهاء الدين محمد شیرازی)

(۷۹۳۰ م)

باندازه ۱۹ × ۳۱ = جلد تیناج قهوه‌ای ضربی با نقش بیخ

ترنج و سرترنج و گوشه بوته اسلیمی طلاپوش عالی ، اندرون ترنج و سرترنج و گوشه و حاشیه بند روی سوخت معرق فرسوده عالی زمینه ضربی طلاپوش عالی - ورق اول ساقط و ورق دوم نیمه بکک مجلس میناتور ممتاز حاشیه مذهب مرصع عالی که قسمی از حاشیه ساقط و وصالی شده است - دو صفحه اول متن کتاب متن و حاشیه بین سطوح طلااندازی سنتس حاشیه حلکاری - تمامی سر غزلها مذهب مرصع و بین بصراعها تسمه مذهب و مرصع - عنوانها بقلم سفیداب تحریردار روی متن زر بوته اندازی - بکک سر لوح مزدوج مرصع عالی که در کتیبه آن بخط ثلث خوش بزر تحریردار روی متن لاجورد بوته اندازی نوشته شده است و قافیه خیر حاقفاً ، - صفحات متن و حاشیه ، کاغذ متن ختائی جنون زرین - حاشیه قطعه چهره ای رنگ زرفشان - ۶ - ۳ صفحه ، هر صفحه ۱۳ سطر ، هر سطر یکک بیت ۱۱۶ مبیعترا - خط نستعلیق نیمه دو دانگ خوش قدیم بدون رقم و تاریخ تحریر (نون ۹) (شماره ۲۶۸)

نسخه شوش و بسیاری از صفحات وصالی شده است .

نسخه مشتمل است بر : غزلیات (مرثیه) - ساقی نامه ها -

رباعیات

آغاز :

« الا با ایها انسانی ادر کاساً و ناولها

که عشق آمان نمود اول ولی افتاد مشکلیها

پایان :

« تمنای من از عمر و جوانی وصال تست آنکه زندگانی ه

بسان ۱۲۳۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته و در حاشیه صفحه اول

نام او بسفیداب در ترفیحی روی متن زر نوشته شده است و یکبار بسال

۱۳۲۲ از عرض کتابخانه گذشته است

حافظ سیرازی

باندازه ۱۷۰ × ۲۶۵ - جلد تیماج سرخ حاشیه منگنه طلا کوب
چدید - صفحات متن و حاشیه قطعه سازی - کاغذ رنگارنگ کشمیری
جدوک زرین - اشعار نزر و سقیداب مرکب الوان چلیپا و چپ و راست
به نقش نوشته شده - دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع ممتاز
که در میان هر صفحه چهار مصراع بزرگ تحریر دار نوشته شده - دو صفحه
ساقبل و ما بعد دیوان چهار مجلس مینیاتور فرسوده که از اصل این
نسخه نیست و مقدم بر تاریخ تحریر کتاب و از یک نسخه خمسہ نظامی
و جز آن برداشته و قطعه سازی و پین کتاب ملحق کرده اند - ۲۳۴
صفحه ؛ هر صفحه ده بیت - بخط نستعلیق کتایت چنی خوش قدیم -
بدون رقم و تاریخ تحریر « قرن ۱۰ » (شماره ۲۶۶)

نسخه منحصر است بغزلیات و چند مشوی کوتاه و رباعی

آغاز : مانند نسخه پیش

پایان :

« گر نشنه فیض حق و صدقی حافظ

سر چشمه آن زمائی کوثر برس

این نسخه نفیس در تاریخ ۱۰۱۷ بکتابخانه جهانگیر پادشاه
و در تاریخ ۱۰۳۷ بکتابخانه شاه جهان پادشاه هند وارد شده و بطالبی
بخط هر دو پادشاه در پشت کتاب نوشته و بھر آنها معهور شده است
که بطالب آن مخصوصاً آنچه جهانگیر نوشته از لحاظ معرفی نسخه
سودمند و این است عین عبارات آن :

« الله اكبر ، در نفاست خواجه اول است . این دیوان حافظ که صفحه اول آن تصویر استاد بهزاد است و صفحه آخر کار فرخ و چهار لوح و تحریر خط عمل یاری مذهب ، بتاریخ دوم آذر ماه الهی سنه ۴ موافق چهاردهم شعبان روز یکشنبه سنه ۱۰۱۷ داخل کتب خاصه شد . حرره نورالدین جهانگیر بن اکبر پادشاه غازی . این نسخه خط ملا سلطانعلی و بابت باقی جان مخاطب خواجه پسر است .

« الله اكبر ، این دیوان خواجه حافظ شیرازی بتاریخ بیست و پنجم ماه بهمن مطابق هشتم شهر جمیدی الثانی سنه ۱۰۳۷ هجری که روز جنوس مبارکست داخل کتابخانه ابن نیازمند درگاه شد . حرره شهاب الدین محمد شاه جهان پادشاه ابن جهانگیر پادشاه ابن اکبر پادشاه غازی . (

در پشت صفحه آخر مهرها و یادداشتهای متعدد از کتابداران دربار سلاطین هند است که در سنوات مختلف تجویل و تحول شده است . بسال ۱۲۲۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته و نام وی بلاجورد روی بتن زر و در تونجی نوشته شده است و بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و بهر ناصرالدین شاه را دارد .

(۴۷۳)

حافظ شیرازی

پانداز ۱۳۳ × ۲۳۳ - جامه مقوای روغنی عالی بوم مشکی نقش گل و بلبل ، اندرون سرخ ساده حاشیه باریک مشکی مذهب جدید صفحات بتن و حاشیه کاغذ بتن اصفهانی افشان غبار ، حاشیه اصفهانی جدول زرین - ابیات تخلص هر غزل بزر و لاجورد در میان دو لوح

بوته اندازی مذهب - دو صفحه اول متن وحاشیه مذهب مرصع عالی که در میان هر صفحه در توجیحی - سطر از آغاز مقدمه مشور ، به سفیداب تحریر دار روی متن زر بوته اندازی نوشته شده - دو صفحه آغاز غزلیات بین سطور صلا اندازی منقش و این دو صفحه چهار لوح سه نچکی مذهب لاجوردی دارد - دو لوح مذهب مرصع عالی که در کنیه یکی عنوان قصاید و در دیگری « فائده خیر حافظاً » بخط رقاع عالی بسفیداب تحریر دار روی متن زر بوته اندازی نوشته شده است - سه مجلس تصویر مینیاتور عالی - ۴۲ صفحه ، هر صفحه ۲ سطر ، هر سطر یک بیت - ۸ - بلیتر - خط نستعلیق نیمه نودانگه متوسط - رقم حسن کتاب - تاریخ تحریر سال ۹۶۳ . (شماره ۱۲۲۳۴)

نسخه مستعمل است بر :

دیباچه محمد گلندام - قصاید - غزلیات (مرتب) - باقی نامه ها
مقطعات - رباعیات .

اوراق دیباچه مشوش و متن عبارات آن با سایر دیباچه ها اختلاف دارد .

آغاز : « حمد یحمد وثنای یحمد و میاس بی قیاس خندوندیرا ، »
آغاز قصاید :

« شد عرصه جهان چو بساط ارم جوان

از بر تو سعادت شاه جهان متان »

آغاز غزلیات : مانند نسخه پیش

پایان :

« پید است گزان طرف چه بریست کمر

تا من ز کمر چه طرف بر خواهم بست »

« تم الكتاب ... علی بدالافتر الاحقر حسن الکاتب عفرالله ذنوبه

و شر عیوبه سنه ثلاث و ستین و تسعمائة »

همگی یادداشتها و پستها را جمع کرده اند و سال ۱۳۳۳ دوباره
بکتابخانه مسترد گردیده است

(۴۷۴)

حافظ شیرازی

پاندازه ۲۰۰ x ۳۴۲ - جلد ساغری مشکی تریج و سرتریج و
گوشه بریده ضربی زمینه زرین بوقه قهوه‌ای برجسته ، اندرون تیماج
ساده تریاکی - صفحات متن و حاشیه شده ، کاغذ متن ختائی قهوه‌ای
زرفشان ، حاشیه سمرقندی سفید جدول زرین دور زده - دو صفحه اول
متن و حاشیه مذهب مرصع عالی در وسط هر صفحه هفت مصراع از آغاز
غزلیات نوشته شده و بین سطور طلااندازی نقش و بالای هر دو صفحه
وصالی شده است - ۳۹۵ صفحه ، هر صفحه ۴ سطر ؛ هر سطر یک بیت
۷۷ میلمتر - خط نستعلیق کتابت جلی خوش - بدون رقم و تاریخ
نخبربر (قرن ۱۰) (شماره ۲۶۷)

احتمال قوی میدهم که نسخه بخط سلطان محمد خندان شاگرد
سلطانعی مشهاده باشد و حتی تذهیب نسخه را عمل سلطان محمد
میدانم و نظیر این خط و تذهیب بخط و عمل سلطان محمد خندان
متعدد دیدهام .

نسخه مشتمل است بر :

غزلیات (مرتب) - مخمسات - مقطعات - ماقی نامه ها - مثنویها
رباعیات .

آغاز مانند نسخه پیش

پایان :

« یگانه سعدی ثانی محمد حافظ

ازین سراجہ فانی بہاغ جنت رفت »

نسخہ از متمایکات محمد ظاہر مخاطب صف شکن بخان ہونہ و در تاریخ سال چہاردم جنوس عالم گیر پادشاہ تقدیم وی کردہ است و بعدہا نسخہ پنصرف میرزا مہدیخان نادری در آمدہ و آخر نسخہ مہر او ہست - بسال ۱۲۳۲ از عرض فتحعلیشاہ گذشتہ و بالای صفحہ اول نام وی ہمسفیداب در ترنجی روی متن زرنوشتہ شدہ است و بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاہ گذشتہ و بالای صفحہ اول مہر او ہست

(۴۷۵)

حافظ

باندازة ۱۴۰ x ۲۲۵ - جلد مثنوی روحنی ممتاز بوم زرك -
ترنج و سرترنج بوم مشکی کہ در ترنجها تصویر زن جوانی نقاشی مندہ است حاشیہ بوم آلبالونی بوتہ ریزہ نقاشی ، اندرون بوم مشکی تصویر زن جوانی ؛ باشاخ و شکوفہ بذهب ، حاشیہ بوتہ ریزہ نقاشی - صفحات متن و حاشیہ شدہ ، کاغذ متن قطعہ ختائی ، کاغذ حاشیہ فرنگی آہار و بہرہ کشیدہ و بین بطور تماماً طلا اندازی و بین بصراعاہا نسقہ بذهب متقش - سرسخنہا عموماً بذهب مرصع جای عنوانہا طلا کشیدہ خالی - حواشی یکک جدول دندان موشی بذهب - دو صفحہ اول متن و حاشیہ بین بطور طلا اندازی متقش ، حاشیہ بوتہ اندازی بذهب عالی کہ در چہار ترنج روی متن لاجورد بوتہ اندازی بخط ثلث خوش یزر نام و القاب ناصرالدین شاہ نوشتہ شدہ - یکک سر لوح بذهب عالی

که در کتبیۀ آن بشرح حاشیه در تریجی عنوان کتاب نوشته شده -
 تزیینات متن کتاب قدیم و تزیینات حاشیه جدید و ظاهراً با مرناصرالدین
 شاه نسخه مرست و تزیین آن تکمیل شده است - . ۳۷ صفحه ، هر
 صفحه ۱۲ سطر ، هر سطر یک بیت ۷۲ میثیتر - خط نستعلیق کتابت
 عالی - بدون رقم و تاریخ تحریر (نیمه دوم قرن ۱۰ قانیمه اول قرن
 ۱۱) . (شماره ۲۷)

نسخه مشتملی است بر :

غزلیات (مرتب) - مقطعات - دو رباعی

آغاز مانند نسخه پیش

پایان :

× با عاشق و رند دوست عالم سوزیم

با ما منشین و گونه بدنام شوی ×

بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و پشت صفحه

اول مهر او را دارد .

(۴۷۶)

دیوان

حافظ

باندازه ۱۴۵ × ۲۲۲ - جلد ساخری مشکی تریج و نیمتریج و
 سر تریج و حاشیه بریده ضربی حاشیه متگنه مذهب - صفحات متن و
 حاشیه بنده ، کاغذ متن بخارائی افشان ، کاشد حاشیه اصفهانى نباقى
 یک حاشیه ، بار یک طلال اندازی - بین مصراعها تسمه مذهب منقش
 سر غزلها بخط رفیع خوش بنسبیداب تحریر دار روی متن زر بوته اندازی

صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع عالی که در میان صفحه در
ترویج روی متن لاجوردی این رباعی بخط رقاع خوش بسفیداب نوشته
شده است

تا طبع ترا نماند بروی سخن نامد گهری برون ز دریای سخن
وانگونه که پذیرمون ماختم رسل بر طبع تو ختم گشت انشاء سخن
و این صفحه صفحه دیگری در مقابل دانسته که اکنون ماقط است .

صفحه دوم یک مجلس مینیاتور خوش تصویر جوان باز داری
است که چهره آنرا محو کرده اند . دو صفحه آغاز متن کتاب متن و
حاشیه مذهب مرصع عالی که در میان هر صفحه ۶ مصرع از آغاز دیوان
نوشته شده که بعضی کلمات آن محو گردیده است . ۳۳۸ صفحه ،
هر صفحه ۱۲ سطر ، هر سطر یک بیت ۷۵ میلیمتر . خط نستعلیق
کتابت عالی . رقم عماد الحسنی . تاریخ تحریر ۳۰۰۰ (شماره -
۱۱۰۶۴)

نسخه مشتمل است بر :

شولیات (مرتب) - مخمس - مقطعات - مافی نامه ها - بشوینها
رباعیات .

آغاز : مانند نسخه پیش .

پایان :

« رازت که یکس نمیتوانم گفتن

هم با دل خویش گفتم آترا تا روز

« تمت الكتاب بعون الملائكة انواراً في سنة ثلاث و الف الهجرة
النبوية . فخر عماد الحسنی »

یا اینکه نسخه رقم مریح « عماد الحسنی » را دارد ، بر من
مسنم است که رقم آن الحاقی و نسخه یا احتمالاً نزدیکه به پیشین بخط

شاه قاسم خوشنویس همزمان میر عماد است. مراجعه و مطابقت این نسخه با نسخه شماره ۲۹۵ کتابخانه این حدس را تأیید می‌کند. تمامی یادداشتها و بهرها را محو کرده‌اند و معلوم نیست درجه تاریخ کتابخانه وارد شده است.

(۴۷۷)

دیوان

حافظ

باندازه ۱۹۵ x ۲۷۲ - جلد نفوای ابره تیدج مشکلی تزیین و نیمترنچ و لچکی منگنه سرخ اندرون میشن سرخ جنید - صفحات متن وحاشیه ، کاغذ متن قطعه سمرقندی زرقشان غبار جدول زرین کاغذ حاشیه الوان که بعضی نقش عکاسی قدیم و بعضی حککاری دارد و بعضی ساده است - بعضی صفحات نسف مذهب دارد و مقداری از سر مختها طلا اندازی و بعضی برصع است - یک سرلوح مذهب برصع خوش فرسوده - آخر نسخه دونچکی مذعب برصع و بین عبارات که در آخر نوشته شده طلا اندازی است - دو مجلس تصویر میتباتور عالی درست و یک صفحه تصویر در پایان نسخه که ریختگی دارد ۲۹۹ صفحه ، هر صفحه ۱۴ سطر ، هر سطر یک بیت - خط نستعلیق کتابت عالی - رقم شاه قاسم - تاریخ تحریر سال ۱۰۰۳ . (شماره ۲۹۱)
نسخه مشتمل است بر :

غزلیات (مرتب) - مافی نامه ها - رباعیات .

آغاز سائند نسخه پیش .

بایان :

« ما است و خراب و زنده عالم سوزیم

یا با منشین و گرنه بدنام شوی »

الامر نواب تامدار عدالت شعار سلطانى پيرام على
چكى تحرير يافت . تمت الكتاب بعون الملك الوهاب فى تاريخ شه
شهر شوال سنة ۱۰۰۶ . كتيبه العبد المذنب شاه قاسم الكتاب عفر
ذويده و متر عمويه . *

نسخه فرموده و ناقص و تعمير شده است . از غزليات قايمة دال
تا تمام و تا حرف سين ساقت است .

بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدين شاه گذشته و در حاشيه صفحه
اول مهر او را دارد .

(۴۷۸)

حافظ

باقدازه ۱۰۴ × ۲۵۳ - جلد ساعرى مسكى تريج و نيمتريج
و سر تريج و گوشه منگنه ، حاشيه منگنه مذهب جديد - صفحات مشن
و حاشيه قطعه سازى كاغذ ختاي جدول زن خراسى الوان حلكارى
و تشميرسازى على - مر غزلها مذهب - جاي عنوان ها بياض - يكت
سرلوح مذهب مزدوج على كه در كتيبه آن روى مشن زر « بسملة »
نوشته شده است - ۳۹۰ صفحه ۲ هر صفحه ۱۴ سطر ۲ هر سطر يك
بيت ۸۰ ميليومتر - خط نستعليق كتابت چلى على - رقم شاه قاسم -
تاريخ تحرير سال ۱۰۱۰ . (شماره ۱۹۵)

غزليات (مرتب) - مشويها - ساقى نامه ها - ترجيح
و تركيب بند مقطعات - رباعيات .

آغاز مانند نسخه پيش

بايان :

« چون گرم شود زياده ما را رك و بى

سنت نبريه يكت جو از حاتم على »

« تمت الكتاب بعون الملك الموهب في شهر ذي حجه
١٠١٠ كتبه المذنب شاه قاسم غفر ذنوبه . »

بسال ١٢٥١ وارد کتابخانه ناصرالدین شاه هنگام ولیعهدی
اوشده است و در پشت صفحه اول و آخر یادداشت و تصویر سیاه قلم
یخط ناصرالدین شاه یا مهر ولیعهدی او دارد .

بسال ١٢٨٢ از عرض کتابخانه گذشته و در حاشیه صفحه اول
بهر ناصرالدین شاه را دارد .

(٤٧٩)

حافظ

یا اندازه = ٢٥ × ٤٠٠ - جلد مفوی روشنی متوسط بوم رزک
ترنج و سرترنج و گونه بوم سبز گل و بوته نقاشی ، اندرون بوم مرخ
ترنج و سر ترنج و حاشیه بوم سبز بوته اندازی بندل (اندرون جلد
و حاشیه کاغذ سمرقندی الوان - بین سطور طلا اندازی ، هر صفحه
حاشیه دارد یکی باریک که نشعیر سازی است یکی عریض که عموماً
حکاکاری خوش منقش بنقوش مختلف است - نقش حاشیه صفحه اول
جدید است - دو صفحه اول بین سطور و مبراعها طلا اندازی منقش
و چهار لوح کوچک مذهب مرصع و یک لوح مذهب مرصع عالی
دارد - ٣٧٦ صفحه ، هر صفحه ١٤ سطر ، هر سطر یک بیت - خط
نستعلیق دو دانگ متوسط - رقم حکیم رکن الدین سعود - تاریخ
تحریر سال ١٠٣٩ (شماره ٣ = ٤٧)

سجده مشتمل است بر :

غزلیات (مرتب) - قصاید - مقطعات - سانی نامدها - مثنویها

زانیات .

آغاز : مانند نسخه پیش

پایان :

« من جهد همی کنم قضا می گوید

بیرون ز کفایت توکاری دگرست »

« بتاريخ روز چهارشنبه منتصف شهر شعبان سال هزار و سی و نه در دارالخلافة اکره حماه الله عن الاقات والمکاره سمت اختتام رفت بدستیاری قلم شکسته رقم بنده عاصی کثیر المعاصی کمترین - مخلوقات الهی حکیم رکن الدین مسعود الشهیر بحکیم رکن غفرالله ذنوبه و ستر الله عیوبه بحق محمد وآله و عترته الطیبین

« کنکم خطی چو آب روان سر بر منجه داد

گفتم بیروی خاک بماند نشان من

جا جا زرنبه قلم من سخن کنند

جائی فتاده هر قلم استخوان من

« نکاتید الضعیف حکیم تجاوزاته تعالی عن سیاته و السلام

تم . »

چهار موضع بعد از صفحه ۵۹ و ۱۸۹ و ۲۱۷ و ۲۴۳ لابل

بک ورق ساقط دارد .

انتقالی از کتابخانه اندرون

(۴۸۰)

حافظ

باندازه ۱۶۵ × ۲۶۵ - جلد ساغری مشکی ترنج و نیمترنج

و سر ترنج و گوشه بریده ضربی زمینه طلا بوته عنابی ، اندرون میشن

سرخ جدول مذهب - صفحات متن و حاشیه ، کاغذ متن غائبالغ جدول
 زرین حاشیه حنائی که تمام حواشی حکاکاری عالی بزر الوانست -
 دو صفحه اول مقدمه و قصاید و غزلیات و مخمسات بین سطور طلا اندازی
 منقش و بین بصراعها تسمه لاجورد مذهب - چهار سر لوح مذهب
 مرصع عالی که در کتبه هر یک روی متن زر بسفیداب تعبردار عنوان
 هر قسمت نوشته شده است - ۴۴ صفحه ، هر صفحه ۱۵ سطر ، هر
 سطر یک یک بیت ۸۸ میلیمتر - خط متن نستعلیق کتبات جلی عالی و
 عبارات عربی نسخ کتبات خوش بزر و لاجورد - بدون رقم و تاریخ تعبر
 (قرن ۱۱) (شماره ۱۲۷۰)

نسخه مشتمل است بر :

مقدمه منشور گلندام - قصاید - غزلیات - مخمسات - ساقی نامه ها
 ترجیعات - مشهورات - مقطعات - رباعیات .

آغاز :

« حمد بیحد و ثنای بیحد و سپاس بی قیاس حضرت خداوندی را

پذیان :

« یگانه سعنی ثانی محمد حافظ

از این سراچه فانی بدار رحمتند »

بعد از صفحه ۱۹ تا ۳۰ صفحات مشوش و لااقل یک ورق

ساقط دارد .

نسخه در تملک میرزا مهدیخان نادری بوده و بعد بکتابخانه
 فتحعلیشاه وارد شده است . تمامی یادداشتها و سهرها را بحو کرده اند
 و فقط اثر سهر میرزا مهدیخان و ترجمی که معمولاً در حاشیه صفحه اول
 برای ثبت نام فتحعلیشاه رسم شده باقی است و چند کلمه از یاد دانت
 بخط میرزا عبدالوهاب محمد الدوله .

حافظ

باندازه ۱۰.۳ × ۱۸.۰ - جلد تیمنج آلبانوی گل اشرفی منگند
مذهب - کاخذ ترمه - تمامی صفحات متن و حاشیه پخته اندازی مذهب
منتقش بین مصراعها نسیمه مذهب و سر هر قطعه شعر دولوح پخته اندازی
مذهب - دو صفحه اول و آغاز غزلیات بین سطور طلا اندازی - سه
سرلوح مذهب مرجع خوشی - ۳۵۵ صفحه ، هر صفحه ۱۶ سطر ، هر
سطر یک بیت ۶۵ سلیبتر - خط شکسته نستعلیق کتابت خوشی -
بدون رقم - تاریخ تحریر سال ۱۱۲۲. (شماره ۲۷۱)

آغاز نسخه مشتمل است بر :

مقدمه منشور گلندام - قصاید - غزلیات (مرتب) - مثنویات -
ساقی نامه ها - مقطعات - ترجیعات - مخمسات - رباعیات .

آغاز :

« حمد بیحد و ثنای بیحد و ستایش بی قیاس حضرت خداوند را

بایان :

« نه هفت هزار سال شادی جهان

با محنت هفت روزه غم می آرد »

« تمت الكتاب بعون الملك الوهاب دیوان خواجه حافظ

شیرازی رحمه الله بتاريخ شهر ربيع الاولی سنه ۱۱۳۲ »

(در پایان مقدمه تاریخ شهر ربيع الثانی سنه ۱۳۱۱ دارد که

ظاهراً سهواً غلط است و باید همان ۱۱۳۲ باشد)

پسال ۱۳۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته است

حافظ

باندازه ۸۵ × ۱۵۵ - جلد مقوای روحنی خوش بوم نارنجی
گل و بوته نقاشی ، حاشیه بوم سرخ گل ریزه ، اندرون بوم سرخ
بوته ترگس و شکوفه ، حاشیه یازیکه بشکی مذهب - کاغذ ترمه
چندول و کتند زرین - تمامی صفحات حاشیه بوته اندازی - دو صفحه
اول و آغاز قصاید و غزلیات متن و حاشیه ، بین سطور طلائع اندازی حاشیه
تسعیر سازی مذهب - از آغاز کتاب تا غزلیات بین سطور طلائع اندازی
و در هر قطعه شعر دوسرلوح مزدوج مذهب مرصع خوش - ۷۷ صفحه
هر صفحه ۱۴ سطر ، هر سطر یک بیت ۵۰ میلیمتر - خط شکسته
تستعلیق کتایب خفی خوش - رقم محمد عیسی - تاریخ تحریر سال
۱۱۹۹ . (شماره ۲۶۴)

نسخه مشتمل است بر :

دیباچه مشهور - قصاید - غزلیات (مرتب) - ساقی نامه ها -
مثنویات - ترجیحات - مقطعات - بحمسات - رباعیات .

آغاز مانند نسخه پیشین

بیان :

« سخن که آمده بود از نهم سپهر برون

دگر بچرخ برین رفته و بوم گرفت »

تمت الندیوان اعجوبة البشر اظهروا الشمس والقمر خواجده
محمد شبرازی اوصفها لله الى جوار قطب القیامة ، روز یکشنبه هشتم
سهر رجب المرجب سنه تسع و تسعون و مائة بعد الالف من الهجرة -

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، حرره العبد المذنب محمد عيسى محمد جعفر
شكر الله ذنوبها وستر عيوبها .»

پسان ۱۴۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و پشت صفحه اول

بهر آوا زد.

(۴۸۳)

حافظ

باندازه ۱۷۵ x ۲۹۰ - جلد مقوای روغنی ابره چلوار خوش
بوم زرد پخته اسلیمی ، حاشیه بوم مشکین پخته مذهب ، اندرون بوم
مانی پخته و جدول مذهب - صفحات متن و حاشیه کاغذ متن اصفهانی
حاشیه عریض قرنگی و حاشیه باریک آنسی رنگ با دو جدول کمند
زین - دو صفحه اول و دو صفحه در میان کتاب نیز مطور خلا اندازی
و حاشیه پخته اندازی مذهب بنقش - دو سر لوح مذهب مرصع خوش
۲۹۵ صفحه ، هر صفحه ۸ سطر ، هر سطر یک بیت ۸۸ میلمتر -
خط شکسته نستعلیق خوش کنایت - رقم محمد مهدی کاتب السلطان
قزاقی - تاریخ تحریر مال ۱۲۳۶ (شماره ۲۶۲)

نسخه مشتمل است بر :

غزلیات - مثنوی نامه ها - رباعیات .

آغاز : مانند نسخه پیش

پایان :

« خاموش نشین آید وقت خاموشی تست

دم در کش و جام عشق را پر می کن »

« کتبه کاتب الحضرت السلطانی محمد مهدی الحسینی -

الفراہانی سنہ ۶۳۶ھ تا ۶۴۶ھ ثلاث و ست بعد الالف من الهجرة النبویة علی مهاجرها الف الف سلام و تحیة «
بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشتہ و در حاشیہ صفحہ اول مهر او را دارد .

(۴۸۴)

دیوان

حافظ

باندازه ۱۱۰ x ۱۸۵ - جلد مقوای روحنی عالی بوم مذہب
ترنج و نجکی و حاشیہ بوم مشککی گل و بوته ریزہ نقاشی ، اندرون بوم
سرخ بوته شکوفہ چادول زرین - کاشد ترمہ جدول و کمتہ زرین
صفحات تماماً بین سطور طلا اندازی بین مصراعها تسمہ تشعیر سازی
در سر هر غزل دو نوح تشعیر سازی مذہب عالی - دو صفحہ اول
متن و حاشیہ مذہب برصیح عالی - بکک مر نوح مذہب برصیح ممتاز
۳۹۸ صفحہ ، هر صفحہ ۱۵ سطر - هر سطر یکت بیت ، ۶ میلیمتر خط
شکستہ نستعلیق کتابت خفی عالی - رقم سید علی شیرازی تاریخ
تحریر مان ۱۶۵۹ (شماره ۲۶۳)

نسخہ مشتمل است بر :

غزلیات (مرتب) - مشویات - ساقی نامہ ها - ترجیعات - مخمسات

رباعیات - مقطعات .

آغاز : مانند نسخہ پیش

بابان :

«گر کس نہ فیضی رحمنی ای حافظ

سرجشمہ او زباقی کوثر پرس »

«بجہت انجاق اهدای علی حضرت السلطان محمد پادشاہ

غازی خلدالله قوام اقبالہ و دولتہ تحریر این کتاب مستطاب
 نمود کمترین داعیان دولت اید پیوند قاهره ، غرقہ بحر گنہ سپدعلنی
 العسیتی الشیرازی . بتاریخ شهر ذی قعدۃ الحرام من شہور منہ ۱۳۵۹
 بسال ۱۳۸۲ از عرض کتابخانہ ناصرالدین شاہ گذشتہ و پشت
 صفحہ اول مهر او را دارد .

(۴۸۰)

حافظ

باندازه ۱۲۵ × ۲۱۰ - جلد مقوای روغنی بوم زرد ترنج و گوشہ
 زینتہ مشکی بوتہ اندازی مذهب منقش عالی ، اندرون سرخ ترنج و
 سر ترنج و جدول مذهب - کالخذ قرنگی آبی زرقشان جدول و کمند
 زرین - عنوانها بمرکب انوان - دو صفحہ آغاز نسخہ و تصاید و غزلیات
 متن و حاشیہ بین مطور طلا اندازی حاشیہ بوتہ اندازی مذهب عالی
 سہ مرتب مذهب مرجع عالی - ۲۷۹ صفحہ ہر صفحہ ۲ سطر ، ہر سطر
 یکہ بیت ، ۶۵ مہیمتر - خط شکستہ نستعلیق کتابت مخفی عالی رقم
 علی محمد شیرازی - تاریخ تحریر سال ۱۳۶۵ (شماره ۳۰۸۵)

نسخہ مشتمل است بر :

مقدمہ منثور - تصاید - غزلیات (مرتب) - مثنویها - مقطعات
 مخصوصات - ترجیحات - زیاعیات .

آغاز : مانند نسخہ شماره ۱۱۷۶ .

پایان :

« بز بی گنہم مرا چنین می سوزند

ای وای اگر من گنہی داشتی »

« بهجة پیشکش اقل الخلیفة علی محمد شیرازی بتحریر دیوان شمس الدین محمد المتخاص بحافظ شیرازی برداخته بتاریخ شهر جمادی الاول هزار و دوست و شصت و پنج » (نام کسی را که کتاب باو پیشکش شده است معهوده اند)
 پشت صفحه اول سهر وبعهدی مظفرالدین شاه را دارد و بسال ۱۳۰۶ از عرض گذشته است .

(۴۸۶)

حافظ

باندازه ۱۶۵ x ۲۶۵ - جلد مقوای روخنی عالی بوم مشکی گل و بوته نقاشی تریج و سر تریج بوم زرد نقش گل و بلبل و پروانه حاشیه بوم سبز گل و بوته ریزه نقاشی، اندرون بوم سرخ بوته مذهب حاشیه باریک مشکی بوته مذهب که در دو تریج دو تصویر حافظ و در چهار سرتریج چهار منظره نقاشی شده است - صفحات تن و حاشیه ، کاغذ متن خانبانگ کاغذ حاشیه فونگی آبی جدول و کتندار عموداً بوته اندازی میناسازی مذهب بطالای الوان - بین مصراعها تسمه تشعیر سازی مذهب سر غزلیها بوته اندازی مذهب و جای عنوان بیاض دو سر لوح و یک سر فصل مذهب مرصع عالی - بالای صفحه آخر نام ناصرالدین شاه بخط رفیع خوش بزر روی متن لاجورد در تریج مذهبی نوشته شده است - سه صفحه اول بیاض - ۲۷۰ صفحه ، هر صفحه ۱۵ سطر ، هر سطر یک بیت ، ۷ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت مخفی عالی - رقم احمد بن عبدالحسن صدر اصفهانی - تاریخ تحریر سال ۱۳۷۷ . (شماره ۲۷۳)

نسخه مشتمل است بر :

مقدمه متشور - فصاید - غزلیات (مرتب) - مخمسات - ساقی
نامه ها - مثنویات - مقطعات - رباعیات .

آغاز : مانند نسخه پیش .

« خاموش نشین که وقت خاموشی تست

دم درکش و جام عیش را برمی کن

» بر حسب انتقال امر السلطان ناصرالدین شاه قاجار . . .

این غلامزاده آستان دولت آشیان احمد بن عبدالرحیم خان الحاج
محمد حسینخان صدر اصفهانی بتحریر این کتاب مستطاب حضرت
سپهر رقعت عالی را خدمت نمود و فرغت فی شهر مسعود ربیع المولود

سنه ۱۲۷۷ هـ

سال ۱۲۸۲ از عرض گذشتند است .

(۴۸۷)

دیوان

حافظ

باندازه ۱۹۵ × ۳۲ . جلد تیماج مشکی تریج و سر تریج و
حاشیه منگنه پخته مذهب - کاشف قطعه فرنگی حنائی آهار و بهره کشینه
جدول زرین - دو صفحه اول بین سطور طلا اندازی و بین سوراخها
تسمه مذهب منقش و حاشیه تشعیر مازی مذهب لاجوردی عالی -
دو صفحه آغاز متن غزلیات) متن و حاشیه بین سطور طلا اندازی حاشیه
مذهب برصع عالی - دو سر لوح مذهب برصع عالی - تذهیبات نسخه
عمل سیرزا یوسف مذهب شیرازی - ۵۱۱ صفحه ، هر صفحه ۱۴ سطر
هر سطر یک بیت . ۱۱۰ میلیمتر - خط نستعلیق نیمه دو دانگ خوش -

رقم عبدالوهاب ادیب - بدون تاریخ (قرن ۱۳) (شماره ۲۷۲)

نسخه مشتملاً است بر :

دیباچه مشهور - تصاویر - غزلیات (مرتب) - ترجیحات - معضات
مقطعات - ساقی نامه ها - مثنویات - رباعیات .

آغاز : مانند نسخه پیش

پایان :

« در بی گنهی چنین مرا بی سوزند

ای وای اگر سن گنهی داشتی »

« حسب العواضی آقا میرزا یوسف مذهب ، دیوان

بلاغت ترجمان لسان الثیب خواجه شمس الدین محمدحافظ الشیرازی

طیب الله قلبه . بید اقل انسابات قسمت تسویه پذیرفت . کتبه الادیب

یسال ۱۲۸۲ از عرض کتابخانه گذشته است .

(۴۸۸)

دیوانی

حافظ

باندازه ۱۳۵ × ۲۳۰ - جلد نقوای روغنی بوم مشکلی بوته

اندازی برگ چناری مذهب ممتاز ، حاشیه باریک بوم سبز بوته ریزه

مذهب ، اندرون بوم مشکلی) یک بوته گل سوسن مذهب ، حاشیه باریک

بوته ریزه مذهب - صفحات متن وحاشیه ، کاغذ متن خانبالغ وحاشیه

ترمه جدول و کمند زرین - بین بطور تماماً طلالاندازی و بین مصراعها

تسمه تشعیر سازی مذهب ممتاز در سر هر غزل دو لوح مذهب و تمام

صفحات در سر صفحه در پنج مذهب متقدمی روی زمینه لاجورد نام

ناصرالدین شاه بقلم زر بخط ثلث خوش نوشته شده است - دو صفحه

اول متن وحاشیه ، حاشیه بذهب مرصع ممتاز - یک سر لوح مذهب
مرصع ممتاز - ۳۷۴ صفحه ، هر صفحه ۱۲ سطر ، هر سطر یک بیت
۵۵ سیلیمتر - خط شکسته غایر عالی - رقم میرزا محمد علی شیرازی -
تاریخ تحریر سال ۱۲۹۵ . (شماره ۲۷۵)
نسخه مشتمل است بر :

غزلیات (مرتب - ترجیعات - ماقی نامه ها - مثنویها - مقطعات
مخمسات - رباعیات .

آغاز : مانند نسخه شماره ۱۷۰

پایان :

« چون منقر بادام که از دلشکی

چون نانه چنگک بشنوم خون گریم »

بدنیال قصاید ، قصیده‌ای در مدیح ناصرالدین شاه و تقدیم
نسخه پابست که ظاهراً از کاتب نسخه است و اگرچنین باشد ، تخلص
وی « ثقیب » است قصیده باین دو بیت تمام میشود :

« کرد مرقوم محمد علی این حافظ شاه

تا که در سخن شه بهر گهر مخزون شد

ختم شد حافظ شاه از بی تاریخ ثقیب

دید ، با حافظ شاه ای عجب مقرون شد »

« فی شهر رمضان المبارك سنه ۱۲۹۵ »

نسخه بدستور ظل السلطان فرزند ناصرالدین شاه کتابت و تزیین
و تهیه و سال ۱۳۰۵ تقدیم ناصرالدین شاه شده است

(۴۸۹)

حافظ

باندازه ۱۸۰ × ۲۹۳ - جلد مشغری قرنج و سر قرنج و جدول

مذهب ، اندرون تیجاج سرخ ترنج و جدول مذهب - کاغذ کشمیری
 زرباشان غبار تمامی صفحات دو جدول عریض زرد پیک حاشیه و یک
 چکی نشمیرسازی مذهب دارد - عناوین سرخی - سر فصلهای مذهب
 مرصع خوش متعدد - صفحه اول متن و صفحه ۱ - تماماً مذهب مرصع
 خوش که دو بیت از اول دیوان در میان نوشته شده و بین منظور طلا
 اندازی است و در حاشیه سه لچکی مذهب مرصع دارد - ۷۳۶ صفحه
 هر صفحه ۱۱ سطر یک بیت ۷۵ بیلیمتر - دو سطر و سطوری مختلف
 در حاشیه و حواشی از صفحه ۵۹۰ بیاض است - خط نستعلیق نیم
 دردانگه متوسط - رقم احمد بن کاظم طهرانی - تاریخ تحریر سال ۱۲۲
 (شماره ۴۷۹۳)

در متن نسخه دیوان حافظ و در حاشیه شرح ابیات آنست و
 شایع معلوم نیست .

متن مشتمل است بر :

غزلیات (مرثیه) - مثنویات - ساقی نامه ها - مقطعات - بخشبات
 رباعیات - قصاید - ترجیعات ،

آغاز : مانند نسخه شماره ۱۷۳ .

پایان غزلیات :

« چون نیست نقش هستی در هیچ حال ثابت

حافظ مکن شکایت تا سی خوریم حالی »

« حسب الفرومائش ... عبدالعزیزخان ... فقیر حقیر ...

احمد ابن میرزا کاظم طهرانی این دیوان فرخنده عنوان خواجه حافظ
 شیرازی را ... در روز پنجشنبه بیست و یکم شهر ذی حجه سنه ۱۲۲
 یک هزار و دو بیست بیست قلمی نمود . »

دیوان :

« آنکه از سر غیب گوید راز هست دیوان حافظ شیرازه

» این جواهر بی بدل که میرا از عیب و خلل است ، بتاريخ روز بیست و پنجم شهر شوال الحکم یکهزار و دو صد و هفتاد و چهار بود که مطبوع طبع سردار حیدر خان خلیف سردار رحم دل خان گردید بمبلغ دو صد و پنجاه تومان رایج کابلی هدیه گردید. الهی بخیر و عاقبت همیشه بطالعہ کنند. آمین .»

آغاز شرح دیوان :

« دانا و آگاه باش . با ایها الساقی ای هر کدای نوشانده .. در کامآ بگردان پیاله را ، و ناولها و بنوش و بنوشان آنرا بیاید دانست که چون بعضی از الفاظ چنانکه ساقی و ناله و طره ... »

پایان شرح دیوان :

« الحال بخوریم که آن هرگز متغیر و متبدل نشود . اگر چه دوران متغیر و متبدل شود والله اعلم بالصواب منه المبدأ و انیة المآب تمام شد .»

تزیینات و نذریات نسخه همه کشمیری است .

(۴۹۰)

کمال (کمال الدین مسعود خجندی)

(۸۰۳۰ م)

باندازه ۱۶ × ۲۵۵ - جلد کاغذی تریج و سر تریج بریده ضربی زمینه طلا گل شکلی ، اندرون میشن عنایی تریج متگنه سذهب کاغذ بغدادی جدول زرین آب دیده - عنوانها بخط رقاع بقلم زر و جای

بعضی عنوانها بیاض - پشت صفحه اول یکم ترنج مذهب منقش -
لاجوردی دارد که در میان آن روی متن لاجورد بخط رقاع بقلم زر
نویخته است :

« برسم کتب بخانه جناب سعادت مآب سکرمت مشاب دولت
آیات سفیر الامجاد و الاعظم و الاعیان ، اکرم اکابر العصر والزمان
ملجاء جماهیر الاحراف منبع انکسارم والانطاق ، عون الضعفا و
المساکین مقرب حضرت الملکوک و السلاطین
انک چون او دیده گردون تدبیر

وانک چون او مادر دوران نژاد

جلال الحق والدنیا و الدین ... عظیم الله شأنه و رفیع
قدره و مکانه فی تاریخ سنه خمس و ثلاثین و ثمانمائة هـ (متأسفانه درست
یک کلمه را که اصل نام است محو کرده اند) - یک سر لوح مذهب
مرصع که در کتیبه آن روی لاجورد بفته اندازی زر به خط نلک و رقم
مقیداب نوشته شده است : « ذکر الله اعلی و بالتقدیم اولی » - ۳۰ -
صفحه : هر صفحه ۵ ؛ سطر ، هر سطر یک بیت ۹۶ سببستر - خط -
تستعینق کتابت متوسط قدیم - بدون رقم / تاریخ تحریر مال ۸۴۵
(شماره ۱۰۱۳۹)

نسخه هشتمین است بر :

غزنیات (مرتب) - مقطعات - رباعیات - معنیات - مفردات -
آغاز :

« افتتاح سخن آن بد که کند اهل کمال

پشای بلکه الملک خدای متعال »

پایان :

« ناسه شوق من ای کاتب ندارد بقصی

بعد از این منویس دیگر نامها را والسلام

« سنه خمس و ثلاثين و ثمانمائة . »
بعد از صفحه ۴۵۳ و آخر محوئیات هر یک لاقط یک ورق
مناطق است .

انتقالی از کاخ بلور بکتابخانه است .

(۲۹۱)

کمال خجندی

باندازه ۱۱۵ × ۱۹۰ - جلد تیجان ماشی جدول کشیده - کالخذ
اصفهانى نخودی جدول دار - عنوانها پشنگرف و زر یک سر لوح خوش
مذهب مرصع لاجوردی که در کتیبه آن عنوان کتاب بخط رقاع بزر
تحریر دار نوشته شده است - ۳۷۹ صفحه ، هر صفحه ۱۷ سطر ، هر
سطر یک بیت ۷۳ هجلیتر - خط نسخ مانند کتابت خفی متوسط -
بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۹) (شماره ۴۹۷)

نسخه مشتمل است بر :

محوئیات (مرتب) منطعات - ریاضیات ،

آغاز : مانند نسخه پیش

پایان :

« می خواست سخن زدست بی طبعان داد

دادم با شمارهت خرد داد سخن

از آخر نسخه لاقط یک ورق مناطق است .

بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و بالای صفحه

اول مهر او را دارد .

کمال خجندی

با اندازه ۱۱۷ × ۲۱۰ - جلد تیماج سبز ساده - کاغذ بخارانی
جدول زرین - عنوانها بخط رقاع خوش بلاجورد و زر - بعضی صفحات
ومالی شده - دو صفحه اول متن و حاشیه سذهب مرصع عالی فرسوده
که در میان هر صفحه پنج مصراع از آغاز دیوان نوشته شده و بین
مسطور طلائندی است - ۴۷، ۴۸ هر صفحه ۲ هر صفحه ۱۵ سطر، هر سطر
یک بیت ۷ = میلیمتر - خط نستعلیق کتابت خفی خوش قدیم - رقم
نعم الدین - تاریخ تحریر سال ۹۰۱ (شماره ۲۳ - ۲)

نسخه مشتمل است بر :

غزلیات (مرتب) - مقطعات - رباعیات - مفردات .

آغاز : مانند نسخه پیش .

پایان :

« شی کردم نیاز بای بوسش ز ناگه بای او دیدم بیائی »

« نم الكتاب بعون الملك الوهاب ... علی يد العبد المذنب
نعم الدین : الكتاب فی شهور سنه احدی وتسعمائه . »

بعد از صفحه ۱۱ و از آخر غزلیات لافل یک ورق ساقط است
پیش از متن کتاب ترجمه احوال کمال در دو صفحه بخط میرزا
محمد ساوجبی نوشته و الحافی شده است .

نُتبا و یادداشتها در صحافی بکاغذ وصله چسبیده شده و کیفیت ورود
بکتابخانه معلوم نیست .

(محمد بن عزالدین بن عادل بن عادل بن یوسف)

(شیرین تبریزی)

(۸۰۹۰۲)

باندازه ۱۲۵ × ۲۲ - جلد مثنوی ابره کاغذ سبز جدولی مذهب
کاغذ فونگی جدول و کمتد اکتیلی دو صفحه اول بین مظهر اکتیلی کنار
یکه سر لوح اکتیلی خوش که در کتیه آن بسرخی عنوان کتاب نوشته
شده است - ۱۷۴ صفحه ، هر صفحه ۱۳ سطر ، هر سطر یکک بیت ۶۵
میلیمتر - خط شکسته نستعلیق کتابت حنفی جلی خوش - رقم میرزا آقا
ایتالو - تاریخ تحریر سال ۱۲۹۷ . (شماره ۳۱۲۵)

نسخه مشتمل است بر : غزلیات (مرتب) - چه قصیده و قطعه
رباعیات .

آغاز خورشید رخت چو گشت پیدا ذرات دو کون شد هویدا
پایان « از نور رخ و ضلعت زلفت دایم قومی همه مؤمنند و قومی کافر

حسب الترمایش . . . آقائی آقای ابراهیم خدین خان . . . حکمران
سمنکت دارالعباده یزد مستعجلاً تحریر شد . فی یوم انجمه شانزدهم
شهر ذیحجه الحرام سنه سبعة وتسعين ومائین بعد الف . علی یدالاقبال
لعقیر میرزا آقای ایتالو اتمام پذیرفت سال ۱۲۹۷ . »

بسال ۱۳۰۸ خریداری شده و ناصرالدین شاه کینیت خریداری خط
خود دو پشت صفحه آخر نوشته است .